

GUDS ARBEID

Tidebønnene

Vi står mye under gudstjenestene, og når vårt sete er slått opp, kan vi hvile på et brett på undersiden. Det kalles en *misericordia*, en barmhjertighet.

gså tidebønnene er knyttet til Herrens liv, og Cyprian sier at vi må be både om morgenen og feire Herrens oppstandelse, og om kvelden ettersom Kristus er den sanne sol og den sanne dag.

Av disse gudstjenestene til bestemte tider er det én om natten og syv i løpet av dagen, fordi dette var tallet på tilbedelser i Jerusalems tempel. Samtidig er hele verden bygget opp med slike tall. Jordens tall er fire, og vi snakker om de fire verdenshjørner (selv om alle dannede mennesker vet at jorden er rund, og Kongespeilet forsøker å vise hva det betyr for nordlyset). Guds tall er tre, ettersom guddommen er trefoldig.

GUDS ARBEID

Slik gjenspeiler de syv tidebønnene hele skaperverkets lovsang av Gud. Langt på vei synges de, og Augustin sa at å synge er å be to ganger. Sankt Bernard skrev at selv om sangen henrykker øret og beveger hjertet, skal den «aldri tilsløre, men fremheve ordenes mening».

Tidebønnene er bygget opp av bibeltekster med hovedvekt på Salmenes bok, som Kirken har omfavnet fordi den er gammel og ærverdig, men også fordi den taler så direkte til alle generasjoner. Den hellige Ambrosius sier salmene roer ned sinnet, demper bekymringer og mildner sørgmodighet.

Det starter med nattens vigilie da det ofte kan være vanskelig å holde seg våken, selv om vi gikk tidlig til sengs. Forklaringer til tidebønnene på vårt språk minner om at det var om natten Gud ledet sitt folk fra slaveriet i Egypt mot det lovede land.

Denne tidebønnen er delt i tre, slik soldatene gjorde det på den tiden ritualet ble utformet. Hver av delene inneholder en lang lesning – de to første er fra Det gamle testamente, den tredje fra Kirkens historie.

I natt leste vi et avsnitt fra en betraktning av STalant Bernard, der han blant annet sier: «Salig er det hjerte som hører Herrens stemme i stillheten! Salig er den som ofte gjentar med Samuel: Tal, Herre, din tjener hører!»

Så følger morgenlovsangen laudes som i prinsippet synges ved soloppgang (men hos oss på nordlige breddegrader er det jo helt umulig å følge dagsrytmen, så det er valgt et fast tidspunkt). Denne tidebønnen har sitt motstykke i vesperen, kveldsbønnen når dagen er over.

Mellom laudes og vesper kommer de tre mindre tidebønnene, ved den tredje, sjette og niende time regnet fra «soloppgang» – ters, sext og non. Dette er knyttet til tidspunkter da de første kristne ba. Ved den

GUDS ARBEID

tredje time kom Den Hellige Ånd over de troende, ved den sjette gikk Peter opp på taket for å be, og ved den niende gikk han sammen med Johannes opp til templet.

Rett før vi går til sengs, synges et kompletorium, som gjør dagens syklus av tidebønner komplett. For mange er dette den tidebønnen de setter mest pris på, for den handler om å overgi seg trygt i Guds hender. Det er faste ledd hver kveld, og med ordene i Salme 4 og 91 ber vi om en rolig natt, og – med Guds hjelp – om å stå opp neste morgen: «I fred går jeg til ro og finner hvile, alene du gir meg trygghet, Herre.» Kompletoriet avsluttes med Simeons lovsang; «Herre, nå kan du la din tjener fare herfra i fred ...»

I laudes, vesper og kompletoriet synger vi i tillegg til salmene tre store hymner fra Det nye testamente – lovsangene til henholdsvis Sakarja, Maria og Simeon. Hver på sin måte oppsummerer de Det gamle testamente på terskelen til Det nye. I løpet av en uke er vi gjennom hele Det gamle testamentes salmebok.

Salmene innledes og avsluttes med en antifon som ofte er hentet fra salmen som følger, men den kan også være preget av kirkeåret eller den helgenen vi samler tankene om og ærer denne dagen.

Tre ganger om dagen – morgen, middag og kveld – ber vi også Angelus. Det er en lovprisning og anmodning til Maria om hennes forbønn, samtidig med at en av kirkens klokker ringer tre ganger tre slag.

Når peblingene ikke er fortrolige med sangen, står de sammen foran et stativ der det er plass til en bok med store noter så alle kan se. I tidebønnene ellers sitter peblingene foran kanikkenes korstoler. Antagelig er det dette å sitte i koret som har gitt oss navnet korsbrødre, som noen bruker om oss. Guttene og vi deltar bare i vigilien, laudes og vesper, de øvrige ber vi kannikene hver for oss.

DAGENS OPPSKRIFTER: SAUSER

Saus til kjøtt eller fisk: Man trenger epler, løk, øl, og dette lages til med pors, brødsmuler, og urter (for eksempel mynte). Epler og løk kokes i ølet så lenge en laudes varer. Tilsett brødsmlene og la det koke like lenge som en kort tidebønn. Press blandingen gjennom et klede og tilsett friske urter.

Grønn saus: Knus gammelt og tørt brød sammen med persille og ingefær. Kok dette med druesaft, gammel vin eller eddik.

Sennepssaus: Honning og sennepskorn, anis (evt. fenikkel) og kanel blandes med eddik. Denne sausen er holdbar lenge, og er egnet til kjøtt av husdyr, men ikke av storfe.

Enkel saus: Stek løk i smør og bland med persille, eddik og kraft. Bruk gjerne litt salt og pepper.